

Neodrešena domovina.

—r. Delegacijsko zborovanje „Zveze slovenskih učiteljskih društev Julijske Benečije“ se je vršilo v nedeljo 1. in ponedeljek 2. svečana t. l. pri Sv. Ivanu poleg Trsta s sledečim vzporedom: A. V nedeljo ob 14. v slov. šoli v Vrdeci: 1. Nagovor sklicatelja tov. Grmeka. 2. Legitimiranje delegatov. 3. Čitanje pravil. 4. Volitev vodstva. 5. Volitev upravnega odbora. 6. Volitev odsekov: a) gospodarski, b) šolsko-politični; c) književno časnikarski. Ob 8. družabni večer, katerega je priredilo „Učiteljsko društvo za Trst in okolico v Trstu“ na čast delegatom v svetovivanskem Narodnem domu. B. V ponedeljek 2. svečana v Verdelski šoli ob 9. javno zborovanje delegatov: 1. Poročilo gospodarskega odseka. 2. Poročilo politično-šolskega odseka. 3. Poročilo književno-časnikarskega odseka. 4. Določitev članarine. 5. Določitev kraja prihodnjega delegacijskega zborovanja. 6. Razno. — Objubiljeno nam je o zborovanju daljše poročilo. Kakor hitro nam dojde, ga v listu priobčimo.

—r. Kaj je z goriško slovensko kmetijsko šolo? Na tozadevno vprašanje predsedstva goriškega kmetijskega društva je deželni komisar dr. Petarin odgovoril, da so prostori slov. kmetijske šole vsled vojnih dogodkov močno poškodovani in da poprave zelo počasi napredujejo. Zaradi tega in pa tudi zaradi pomanjkanja opravne, učil itd. ni mogoče povedati, kdaj bo mogoče zopet otvoriti kmetijsko šolo. Po zahtevi deželnega komisarja se namerava, kakor hitro bodo dopuščale razmere, storiti vse potrebno, da se osnujejo v večjih središčih po deželi kmetijske nadaljevalne šole, podobne obrtnim nadaljevalnim šolam, od katerih bi bilo pričakovati za kmetijstvo večjih koristi, kakor jih je nudila dosedaj kmetijska šola v Gorici, ker bo dana prilika, da se udeleži pouka na teh šolah večje število kmetičkih sinov, in ker bodo te šole s sodelovanjem strokovnjakov učiteljev jemale v ozir talne in kmetijske potrebe dotičnega kraja. Deželni komisar je izjavil, da so se pogajanja z vlado v tem oziru že pričela. — Bojimo se, da bo tem besedam dr. Petarina sledilo le malo ali nič dejanj. Je namreč že tako, če Lah kaj obljudi, potem te obljube že gotovo ne izpolni!

—r. Šolski izpiti. Meseca februarja se namerava sestaviti v Gorici, ako bo dovolj priglasev, izpitna komisija, pred katero bodo lahko delali izpite učitelji in učiteljice, učiteljski kandidati in kandidatkinje in srednješolci. Za učitelje in učiteljice in kandidate(-nje) nabira prijave ravnateljstvo slovenskih učiteljskih v Gorici, Corso Verdi 30/l., za srednješolce pa ravnateljstvo slovenske gimnazije, Viale 20 Settembre 12/l. do 1. t. m. — Velika uganka, katero nam zamorejo razrešiti le laški modrijani! Za obe nekdanji slovenski učiteljski obstoja baje neko ravnateljstvo, istotako za bivšo slovensko gimnazijo — učiteljski in gimnazije pa nikjer ni! Kje naj se potemtakem vzamejo kandidati(-nje) ter srednješolci v Gorici, je za nas res veliko čudo! Sploh pa se vrše pod Lahi že nekaj časa sem sami izpiti brez — študij!!

—r. Moderna vzgoja. Pod tem naslovom piše „Goriška Straža“ z dne 29. januarja: V ulici Rabatta (v Gorici) so se v ponedeljek okrog 6. ure zvečer furlanski dečki zabavali s tem, da so vsakega mimoidočega otroka zvezali in oropali. — Pač uspehi novodobnih goriških pedagogov!

—r. V občini Kojsko v goriških Brdih je postavljen za občinskega komisarja neki Ivan Tomasini, bivši laški ljudski učitelj v Gorici. Moč je razvil v poverjeni mu občini pravo strahovlado nad našim ljudstvom, katero šikanira, preganja, pretepa, zapira kakor kakšen stekel turški paša. Na ljudsko šolo je dal napis „Scuola popolare — Guiseppe Mazzini“ ter prireja v šolskih prostorih na lastno pest plesne venčke, na katere pošilja va-bila, ki so pisana in razposlana od županstva uradno po občini okrog. Tudi služi šola goriškim izletnikom kot plesišče. Gorje, če bi se kdo drznil pripomniti, da je šola kraj vzgoje in ne plesišče! Udaril bi po njem komisar-učitelj in plesalec, kruti Tomasini!

—r. O priliki ustollčenja novega tržaško-koperskega škofa Angela Bartolomajsa prinaša »Edinost« naslednje statistične podatke o tržaško-koprski škofiji po zadnjem šematizmu iz leta 1918.: Združeni škofiji imata 16 dekanov. Od teh je 11 čisto jugoslovanskih, 5 pa mešanih jugoslovansko-italijanskih. Čisto italijanskega ni nobenega. V obeh škofijah je okroglo 258.000 Jugoslovancev in 137.000 Italijanov. Taka je torej narodnostna sestava tržaško-koprski škofije. Tržaška in koprski škofiji nista bili nikdar italijanski, ampak mešani. Vedno je bil, zlasti kar

se tiče tržaške škofije ogromen del — po dve tretjini, tri četrtine, sedem osmin jugoslovanski. Škofija je imela namreč zdaj večji, zdaj manjši obseg. Tudi na sedežu škofije, posebno pa v Trstu, je bilo prebivalstvo vedno mešano — tudi v starih časih.

—r. Italijanska vlada je nedavno tega regulirala plače ljudskošolskega učiteljstva, a že se pojavljajo glasovi, da grozi laško učiteljstvo s stavko. Kakor poročajo italijanski listi, pričenjajo italijanski učitelji živahno agitacijo za zopetno zboljšanje svojih plač. Predvsem se hoče uveljaviti zahteve po enakih prejemkih, kakor jih imajo državni uradniki. Daje zahteva učiteljstvo, da se mu draginska doklada podvoji, pozneje pa da se vsakega pol leta nanovo revidira.

Književnost in umetnost.

Uč. I. Radovanović: Učiteljsko Pitanje. Izdaje Saveza učiteljskih društev v Dalmaciji. Split, 1920. — Tovariš Radovanović odgovarja v rej 22 strani broječi brošuri na neokusen napad, ki ga je pred kratkim uprloril list „Jadran“ na dalmatinsko učiteljstvo. Povod je dal brošuri članek, katerega začetek se glasi: „Glavni vzrok in nastarske krize nalazi se u tomu, što su sve stranke osim demokrata uvidjele, da je u unutrašnjoj upravi države nastao kaos.“ — Tako su pučki učitelji bez kvalifikacije postajali profesorima i dolazili čak u sedmi čin u mladim godinama.“

Cell spis je polemične narave ter razdeljen na uvod in 9 člankov. Glavna ost v brošuri je naperjena proti onim „prijateljem“ ljudskošolskega učiteljstva — in teh je tudi med nami — ki se pri vsaki priliki zgražajo, če se na'de kje kak ljudskošolski učitelj ter se iz lastne prijaznosti dvigne na stopnjo, na kateri se slučajno nahajajo oni sami — recimo — z akademično naobrazbo. Spis omenja za primer tiste učiteljske glavne učitelje, ki so izšli iz vrst ljudskošolskega učiteljstva.

Pisatelj našteva imenoma dolgo vrsto odličnih jugoslovanskih tovarišev-učiteljev (med Slovenci Gangla), ki so nemalo pripomogli do višje stopnje kulture v narodu, dasi niso imeli zvenečih naslovov niti diploma, na katere se neke vrste ljudje pri nas sila radi sklicujejo. Če je zdaj splošno znano — pravi pisatelj na strani 5., da vsak „učitelj“ ni učitelj, da vsak „Dr.“ ni „doktor“, da vsak „prof.“ ni profesor, da vsak „pl.“ ni plemenit, tedaj čemu ta sebični nazor danes t. j. v času, ki gre za tem, da se zavrzje vsi prazni naslovi, „kad je i pučki učitelj Seltz mogao da postane predsednikom parlamenta republike Deutsch-Oesterreich u Beču!“ Tov. Radovanović se sklicuje nadalje na vrsto kulturnih institucij, ki so sad učiteljskega dela ter navaja med njimi na prvem mestu Ljubljano. Te institucije tvorijo danes ogromni moralni in materialni kapital. „Stvorile ga pučki učitelji odkladaj uč. vlastitoga grla!“ (Str. 9.)

Tudi se pisatelj v svojem spisu dotika učiteljskega zakona z dne 25. junija 1919, ki uvršča učiteljstvo med državne uradnike, „a do danas još nije proveden“ ter opozarja zato na dejstvo, „da imamo deset milijuna analfabeta, petnaest tisuća sela bez škola, škole bez učitelja, učitelje bez oduševljenja!“ (Str. 20.)

Spisu, ki je poln lepih in zdravih misli, želimo mnogo čitateljev med slovenskimi tovariši. P. P.

Ante Bebeljak: Solnce in senca. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1920. Cena broširan zbirki 8 K, vezani 12 K.

Pravkar je izšla v založbi Tiskovne zadruge okusno opremljena pesniška zbirka Ante Bebeljaka. Bebeljak je najznačilnejši predstavnik tiste moderne smeri v naši liriki, ki v prvi vrsti goji obliko. Vsa njegova zbirka je velik izraz tega stremljenja. Glavni motiv njegovih pesmi je narava, iz katere podaja najrazličnejše slike. Zbirka je razdeljena v štiri dele, od katerih prinaša prvi slike iz narave, drugi premišljevanja iz življenja, tretji ljubezenske motive in četrti vtise iz dobe našega narodnega vstajenja. V zbirki je cela vrsta pesmi, kakoršnih slovenska literatura nima mnogo. Zlasti se odlikujejo Solnčna pesem, Mladolete, Na vlak, Dvom, Pomladansko razkošje. Že dolgo nismo prejeli zbirke, ki bi bila prinesla toliko novega v našo liriko. Zato jo toplo priporočamo. Knjiga se naroči pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Pesmi Simona Jenka izidejo v kratkem v založbi Tiskovne zadruge in sicer v zbirki Slovenski pisatelj. Zbirka, ki jo je uredil dr. Glonar, bo podala vse kar imamo od Simona Jenka. Istočasno izide tudi šolska izdaja Jenkovih pesmi.

„Zvonček“ zaključuje svoj 20. letnik v štev. 9.—12. s sledečo vsebino: 1. Devojana: Ob slovesu. Pesem. 2. M. Zopfova: Neodrešena domovina. Pesem. 3. Andrej Rapč: Matl in sin. Povest. 4. Janko Leban: Vezilo. Povest. 5. Janko Leban: Kdor drugim jamo koplje, sam pade vanjo. Povest. 6. Janko Leban: Modra miška. Pesem. 7. Cvekov Stanko na saneh. Podoba. 8. E. Gangl: Božična legenda. Pesem. 9. Janko Leban: Pridna Anica. Povest. 10. Vera: Ptičja gnezda. Poučni spis s podobo. 11. Janko Leban: Nada. Pesem. 12. Janko Leban: Skladateljeva molitev. Pesem. 13. Jernej Jernač: Jesenski izlet k teti Poloni. Povest. 14. Prizor iz povesti „Vinski brat“. Podoba. 15. Podbreški: Zimski večer. Črtica izza vojne. 16. Josip Lapajne: Na lovu. Povest. 17. Fran Košir: Sejmar. Povest. 18. Ivan Dolenjec: Šolsko naznanilo. Povest. 19. K.: Zopet doma! Povest. 20. Tone Rakovčan: Vrabci in maček. Basen. 21. Marija Grošljeva: Nova pomlad. Pesem. 22. Zlata žabica. Podoba. 23. Ljilka Severjeva: Kako je Mimica praznovala svoj god. Povest. 24. Fran Košir: Na Veliko Planino v Savinjski dolini. Poučni spis. 25. Tone Gaspari: Pesmi z juga. 26. E. Gangl: Knjiga. Pesem s podobo. 27. Juraj Jurajević: Tulkin psiček in Dondarjeva pipa. Kratkočasna zgodba. 28. Ivan Albrecht: Rajanje. — V Korotani. Pesmi. 29. Pouk in zabava. 30. Kotiček gospoda Doropoljskega. 31. Ob sklepu dvajsetega letnika. — Zaradi podražanja papirja, klišev in vseh tiskarskih potrebščin ter zaradi zvišanja plač vsemu tiskarskemu osebju je bila nujna potreba dvigniti naročnino „Zvončku“ na letnih 20 K. — Novim naročnikom so vse letošnje številke še vedno na razpolago. — Širite ta naš najboljši slovenski mladinski list!

„Ljubljanski Zvon“. Izšla je 11. in 12. številka za leto 1919. s sledečo vsebino: 1. Miran Jarc: Nočna vizija. — 2. Dr. Ivan Tavčar: Visoška kronika. (Konec). — 3. Dr. Franc Derganc: René Descartes. — 4. Joka Žigon: Zločinec. — 5. Ivan Zorec: V sobi št. 12. — 6. A. Funtek: Pred zrcalom. — 7. Avgust Žigon: Prispevek k petdesetletnici. (Konec). — 8. Franjo Roš: To polno čašo. — 9. Milan Fabjančič: Kos življenja. — 10. Igo Gruden: Pri meni si. — Stano Kosovel: Kadar vstanemo. — 11. Zorman Ivan: XVI. razstava v Jakopičevem paviljonu. — 12. Joka Žigon: Iz cikla: Inter arma. — 13. Franc Milčinski: Naredba št. 5742. — 14. Alojzij Gradnik: Za srebrnike. — 15. Marija Kmetova: Intermezzo. — 16. Anton Batagelj: Na bregovih ledenega oceana. — 17. Listek. — 18. Nove knjige.

„Sokol“. Glasilo Slovenske Sokolske Zveze je s št. 10.—12. zaključilo svoj prvi letnik, ki so ga uredili E. Gangl, J. Bajželj in Stane Vidmar. Izhaja mesečno ter stane letno 12 kron. List, ki je namenjen v prvi vrsti telesni vzgoji našega naroda, priporočamo najtopleje vsemu učiteljstvu!

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE. Prostovoljni organizacijski davek. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.) XLI. izkaz.

Pt 150 K: Učiteljstvo šentjernejskega učiteljskega krožka ob zborovanju v Kostanjevici dne 29. januarja 1920. Po 100 K: Izabela pl. Fodrarspergova — Zalag pri Ljubljani. Po 30 K: L. Oman — Begunje na Gorenjskem. Po 20 K: Likar Janko — Ljubljana; Jadv. Malovrhova — Ježica; Stare Svitko — Gornja Rečica pri Laškem; Slavica Benedičičeva in Demšar Ivan — Smarjeta na Dolenjskem; Mara Valenčakova — Sv. Jurij v Slov. Goricah in sicer za l. 1919. in 1920.; Franja Severjeva — Mirnapoč, Dolenjsko; Petar in Mira Jankovič, Vinko in Tilka Požar, Balbina Wittenbachova in Ivanka Strelova — Vojnik; Marta Gobčeva — Maribor; V. Ivanuš, T. Juvanec in M. Rant — Vel. Dolina. Po 15 K: Vida Vreževa in Lucija Menčingerjeva — Grabštanj v Korotanu. Po 11 K: Rojina Vladimir — Jesenice, Gorenjsko. Po 10 K: Pristovšek Fran — Ljubljana; Brezovar Matija, Marija Brolihova, Mihaela Hvalova in Lunacek Aleks — St. Rupert, Dolenjsko; Musar Franjo — Boštanj ob Savi; Petriček Anton, Terezina Kordisecova, Vrečer Rajko, Velikonja Joško in Lizika Petričkova — Zalec; Iva Premelčeva — Tomišel pri Ljubljani; Stular Franc, Mar. Smolkova — Valta vas p. Straža; Vera Tancigova — Medija pri Izlahah; Mara Tavčarjeva in Mira Kvedrova — Petrova vas v Bell kraljini; Cigler Robert, Ivana Jamškova, Albina Rupančičeva — Studeneč-Ig. Po 5 K: Anica Lazarjeva — Kamna gorica; Angela Soršakova — Studeneč-Ig. Po sklepu izkaza je vpsal po poštni nakaznici tovariš Janko Žirovnik iz Borovnice znesek 63 K, h kojemu so prispeval Pavla Buhova iz Vrhnike 15 K, Kiferle Ivan iz Ljubljane 12 K, Jadviga Malovrhova iz Ježice 16 K ter Helena Franketova iz Brezja pri Dobrovi 20 K. — Današnji izkaz 884 K. Prej izkazanih 11.883 K. Skupaj 12.767 K.

Opomba. V XXXIX. izkazu je bila pomotoma izpuščena iz učiteljskega zbora deške in dekleške narodne šole v Ptulski okolici tovarišica Reza Randlova, ki je k skupnemu znesku 374 K tudi 5% od svoje mesečne drag. doklade t. j. 25 K prispevala.

Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172/l.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

„Selbsthilfe der Lehrerschaft“: Prizadetim članom javljamo, da je tiskarski skrat pomotoma pustil ono opombo uredništva pri gornjenavani notici v 4. šte. „Uč. Tov.“ Notica, na katero se uredništvo sklicuje, je zadnji hip morala izpasti iz lista, ker je bila zadeva medtem urejena.

V Belo Krajino: Pride na vrsto v eni prihodnjih številkih.

V Husadak-Palanka: Porabimo o priliki.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Razpis službe nadučitelja in učiteljice.

Kebl, okraj Konjice, 3 razrednica, mesto nadučitelja in učiteljice stalno. Postavno opremljene prošnje je vpsalati na krajni šolski svet Kebl do 14./III. 1920.

Okrajni šolski svet Konjiški, 6./II. 1920.

Naši himni:

1. Lepa naša domovina. 2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naročila sprejema le Učiteljska tiskarna.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. jan. 1920 K 25.635-78.

Hranilne vloge obrestuje od 1. jan. 1920

po 4%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!

Knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani

Frančiškanska ulica 6.

se priporoča za nabavo vsakovrstnih znanstvenih in leposlovnih knjig, mladinskih spisov in šolskih potrebščin.

Dokler traja zaloga priporočamo osobito sledeče knjige: po znižanih cenah:

Dr. Osvald: Srednješolska vzgoja po K 6.—
G. Majcen: Metodika zemljepisnega pouka 3.—
Ant. Rudež: „Glubonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojeslovja 5.—

Nadalje:

Slike regenta Aleksandra, lepo izvršene, vel. 50×68 cm 20.—
Črnilo za šole in urade v steklenicah po 1 liter 14.—
„ „ „ „ v manjših steklenicah 5-70
Rdečilo „ „ „ „ v malih steklenicah 2-50

Slovenci potrebujemo list, ki bi bil veliko cenejši kakor dnevnik, ki bi pa moral s svojim točnim poročanjem popolnoma nadomeščati dnevnik. Tem zahtevam in potrebam ustreza

„DOMOVINA“.

Od novega leta naprej izhaja „Domovina“ trikrat na teden, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih. Trikrat pošiljana stane mesečno samo 3 K. Uprava „Domovine“ bo skrbela, da bo prinašal list poleg pregledov vseh dogodkov tudi izvirne domače, zagrebške, beograjske in druge najnovejše brzoglavne in telefonske vesti. Mesečno, četrt-, pol- ali celoletno naročnino je pošiljati na naslov: Upravišništvo „DOMOVINE“, Ljubljana, Sodna ulica 6.